

Tieslietu ministrijas un ANO Attīstības programmas projekts
“Atbalsts tiesu sistēmai”

Latvijas Republikas
Tieslietu ministrija

w w w . t m . g o v . l v

Latvija

Dr.iur. Patrīcija Nūnana (Patricia Noonan)

**Komentāri par eksperta ziņojumu:
Kvalifikācijas klasifikācijas piemaksas (KKP) un
tiesnešu karjeras attīstība**

**Latvijā pastāvošās tiesnešu atlases, amatā
iecelšanas un amatā paaugstināšanas kritēriju
novērtējums un analīze**

2003
Rīga

Pētījums izstrādāts ANO Attīstības programmas un Tieslietu ministrijas projekta *Atbalsts tiesu sistēmai Latvijā* ietvaros.

Publikācijā izteiktās atziņas ne vienmēr atspoguļo ANO Attīstības programmas un Tieslietu ministrijas viedokli.

Šo materiālu drīkst izmantot (gan pilnībā, gan daļēji) bez īpašas ANO Attīstības programmas un tās partneru atļaujas, obligāti norādot izmantošanas avotu.

© ANO Latvijā, 2003

Komentāri par eksperta ziņojumu:

Kvalifikācijas klasifikācijas piemaksas (KKP) un tiesnešu karjeras attīstība

Iepazīšanās ar Vietējā eksperta ziņojumu un 2003.gada 20.jūnija un 4.jūlija semināru protokoliem atklāj, ka patlaban pastāv vienprātīgs viedoklis, ka Kvalifikācijas klasifikācijas piemaksas (KKP) ir jā saglabā, sagaidot, ka nākotnē no tām palēnām atteiksies. Gan vietējā eksperte, gan arī es iesakām izbeigt Kvalifikācijas klasifikācijas piemaksas. Taču vietējā eksperte ir piekritusi darba grupas lūgumam un iesniegusi lieliskas rekomendācijas, kuru mērķis ir uzlabot KKP, līdz tās var pavisam atcelt kaut kad nākotnē.

KKP cenšas kvantificēt tiesnešu spējīgumu. Patlaban sistēmai nav pietiekamas struktūras vai skaidri noteiktu standartu. Vietējā eksperte ir ieteikusi virkni pasākumu KKP uzlabošanai, kā arī procesa caurskatāmības nodrošināšanai. Taču, pat ar šīm rekomendācijām par modifikācijām, KKP vēl jo vairāk pastiprinās sabiedrībā valdošo uzskatu par tiesu procesā valdošo netaisnīgumu. Vēl jo vairāk, KKP nenosaka minimālos standartus amata paturēšanai, bet tai vietā apbalvo tos, kas brīvprātīgi iesaistās profesionālo izaugsmes iespēju izmantošanā. Visbeidzot KKP sistēma rada vēl vienu administratīvo līmeni, kas atšķaida atbildību, un kam piemīt potenciāls radīt konfliktu ar Atlases un amatā iecelšanas komisijas darbu.

Rekomendācija: KKP tiek atceltas, un tās tiek nomainītas ar nepārtrauktās izglītības standartiem, kuras izstrādā Komisija, un algu pielikumiem, kas ir balstīti vienīgi uz darba stāža ilgumu un amatā paaugstināšanu.

1. Sabiedrībā valdošais priekšstats par netaisnīgumu

Saskaņā ar ierosinātajām rekomendācijām tiesas prāvā iesaistītajām pusēm bez īpašām tiesu procesa zināšanām būs pieeja informācijai attiecībā uz to tiesnešu KK reitingu, kas nav aizņemti un var tikt nozīmēti pušu lietu izskatīšanai. Ja lietas izskatīšanai tiek nozīmēts tiesnesis ar viszemāko kvalifikācijas klasi, tad pavisam loģiski tiesas prāvas dalībniekam var rasties šaubas par tiesvedības kvalitāti un pieejamību, salīdzinājumā ar to tiesas prāvas dalībnieku, kam ir pietiekami palaimējies, un kura lieta ir nodota tiesnesim ar visaugstāko kvalifikācijas klasi. Lai gan juridiski izglītotie cilvēki zina, ka tiesas lēmumus ietekmē daudzi faktori, uz sabiedrību iespaidu atstās valsts noteiktais kvalifikācijas klasifikācijas reitings.

86.7% no tiesnešiem, kas atbildēja uz aptaujas jautājumiem, nevarēja noformulēt iemeslu, kāpēc KKP būtu saglabājamas, lai gan tiesneši tomēr izteica interesi par papildus algas pielikumiem, kas rodas KKP rezultātā. Ja mērķis ir pienācīga alga, tad risinājumu var īstenot, izmantojot algas pielikumus, kas balstīti uz darba stāža ilgumu. Sabiedrība saprot, ka tiesnesim ar lielāku pieredzi normālā situācijā maksās vairāk, ja vien nav kādas problēmas ar viņa darba izpildi.

2. Tiesu varas kvalitātes veicināšana, izmantojot minimālo izglītības prasību starpniecību

Sabiedrības ieinteresētība un tiesu varas kvalitāte prasa labi apmācītus tiesnešus, un minimālo izglītības prasību noteikšana var nodrošināt šo mērķu sasniegšanu. Tiesneši, kas piedalījās aptaujām, konsekventi norādīja uz izglītības turpināšanu, piedaloties TMC rīkotajosursos, kā būtisku nepieciešamību. Ja rekomendētā Komisija izvirza ikgadējas minimālās izglītošanās prasības tiesnešiem, tad jebkuru tiesnesi, kas neievēro noteikumus, varētu atbrīvot no viņa amata.

Minimālās izglītošanās prasības un ieteikto atlases procedūru apvienošana nodrošinās to, ka visi tiesneši atbilst identiskiem kvalifikācijas standartiem, kas domāti vienlīdzības nodrošināšanai tiesu varas pieejamībā:

- 1) Tiesneši tiks atlasīti, izmantojot tās pašas caurskatāmās procedūras ar skaidri noteiktiem standartiem (Skatīt vietējā un starptautiskā eksperta rekomendācijas);
- 2) Ikviens tiesnesis sekmīgi ievēros un izpildīs ikgadējās minimālās izglītošanās prasības;
- 3) Ikviens tiesnesis tiks pakļauts vieniem un tiem pašiem disciplinārajiem/ētiskajiem noteikumiem;
- 4) Vietējā eksperte izvirza papildkritērijus par noteikta vecuma un profesionālā brieduma sasniegšanu. Ar vecumu saistītās prasības bieži vien pārkāpj likumus, kas vērstas pret diskrimināciju, un profesionālā brieduma jautājumam būtu lietderīgāk pievērsties tad, kad tiek veikts novērtējums sakarā ar paaugstināšanu amatā.

Būtisks pierādījums tam, ka no KKP vajadzētu atteikties par labu minimālajām izglītības prasībām, ir izpratnes trūkums, kas parādās tiesnešu aptaujās par vērtējuma stratēģiju attiecīgajai procedūrai. No 31% līdz 50% tiesnešu nevarēja noformulēt pat nevienu kritēriju, kuru varētu izmantot KKP reitinga palielināšanai. Jaundibinātajai Komisijai ir lielas iespējas ielāgot to, kas jau patlaban ir vispārpieņemta prakse tiesnešu vidū, un radīt minimālās prasības turpmākajai izglītībai, kuras ir jāapmierina visiem tiesnešiem, lai viņi varētu saglabāt savu tiesneša vietu.

KKP aizvietošana ar minimālajām izglītības prasībām atbalstīs sabiedrībā izpratni, ka visi tiesneši ir vienlīdz kvalificēti iztiesāt lietas un pieņemt spriedumus lietās, vienlaicīgi nodrošinot arī to, ka tiesnešu kvalitāte un prasmes turpina uzlaboties. Protams, šīs pieejas dzīvotspējas nodrošināšanai ir nepieciešama tiesnešu turpmākas kvalitatīvas izglītības pieejamība un finansēšana.

3. Pakāpeniska atteikšanās no KKP

Praktiski un finansiāli apsvērumi apstiprina un atbalsta secinājumu, ka darba grupai vajadzētu pārskatīt rekomendāciju turpināt saglabāt KKP, kamēr tā tiek pakāpeniski likvidēta kādā brīdī nākotnē:

- 1) Šīs grupas atbalstam, lai tā varētu sagatavot rekomendācijas, kuras uzlabos Latvijas tiesu sistēmu, ir savākti vienkopus milzīgi līdzekļi, kā arī cilvēkresursi. Nav pārlicēbas,

ka šie resursi būs pieejami nākotnē, lai pakāpeniski atteiktos no KKP tādā veidā, kas atbilst Atlases, amatā paaugstināšanas un karjeras veidošanas procedūrām, kuras patlaban tiek apspriestas. Resursi ir pieejami patlaban, lai sekmīgi risinātu atalgojuma un profesionālo standartu jautājumu, kas ir izvirzījis priekšplānā diskusijā par KKP.

2)Ja ir ieviestas divas paralēlas sistēmas, tad būs laika ziņā ietilpīgi un dārgi mainīt infrastruktūras, uz kurām balstās šīs divas sistēmas: Komisiju, kurai uzticēts uzdevums pieņemt darbā, izvērtēt un izmeklēt kandidātus uz amatiem tiesu varas sistēmā, un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģiju, kurai ir uzticēti KKP uzdevumi. Dalībnieki abās sistēmās investēs savos amatos laiku, enerģiju un profesionālo stāju. Tiks attīstītas paralēlas procedūras, kas nepavisam viegli neintegrēsies kaut kad nākotnē, ja nebūs ne cilvēkresursu, ne finanšu resursu, lai šos sarežģītos jautājumus risinātu. Inerces dēļ daudzus gadus vēlāk var izrādīties, ka KKV vēl joprojām atrodas savā vietā.

3)Ieteiktā Komisija, kurai tiek uzticēta atbildība par vērtējuma struktūru un procedūru izstrādi jaunu tiesnešu atlasei un iecelšanai amatā, varēs izmantot viņu zināšanas un pieredzi, izstrādājot minimālās izglītības prasības strādājošiem tiesnešiem.

4)Komisijas izveidi, vienlaikus saglabājot neatkarīgu Tiesnešu Kvalifikācijas kolēģiju, palielinās finanšu un cilvēkresursu izmaksas valstij.

4. KKP saglabāšana – novērtējuma kritēriji

Pieņemot, ka KKP tiek saglabātas, nav godīgi paturēt darba stāža ilgumu kā vienu no vērtējuma kritērijiem kvalifikācijas klases paaugstināšanai, jo ir paralēla sistēma algas paaugstināšanai, balstoties uz darba stāža ilgumu.

5. KKP administratīvā struktūra

Lai nodrošinātu konsekveni un atbildību, KKP nevajadzētu administrēt struktūrvienībai, kas ir atsevišķa no Komisijas, bet gan saglabāta kā šīs Komisijas apakškomiteja. Vietējā eksperte piekrīt šai rekomendācijai. Tieslietu ministrijas piedalīšanās būtu īstenojama vienīgi ar līdzdalību Komisijā (Skatīt komentārus par Tieslietu Ministrijas līdzdalību, Nūnanas Komentāri par Tiesnešu atlasī, amatā iecelšanu un karjeras attīstību, 2003. gada septembrī).

6. Piedalīšanās administratīvajās struktūrās

Vietējā eksperte ierosina labot Likuma par tiesu varu 93. pantu, lai ietvertu Valsts Cilvēktiesību biroja pārstāvi un Zvērinātu advokātu padomes priekšsēdētāju Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas darbā. Šī rekomendācija atbilst starptautiskajām normām, un to varētu īstenot, ja Tiesnešu Kvalifikācijas kolēģija kļūst par Komisijas apakškomiteju.

Komentāri par eksperta ziņojumu: Latvijā pastāvošās tiesnešu atlases, amatā iecelšanas un paaugstināšanas kritēriju novērtējums un analīze

Šie komentāri ir balstīti uz vietējās ekspertes Gunas Kaminskas kundzes ziņojumu un 2003.gada 20.jūnijā un 4.jūlijā semināru protokoliem. Salīdzinošais ziņojums par Latvijā pastāvošās tiesnešu atlases, amatā iecelšanas un amatā paaugstināšanas kritēriju novērtējumu un analīzi tika iesniegts 2003. gada jūnijā.

Vietējā eksperte ir sagatavojusi lieliskas rekomendācijas, un ir arī ietvērusi vērtīgu praktisku informāciju, kas ir iegūta no Latvijas tiesnešiem. Īstenojot jebkuru lēmumu attiecībā uz Latvijā pastāvošās tiesnešu atlases, amatā iecelšanas un amatā paaugstināšanas kritērijiem, ir jāņem vērā ne tikai Latvijas un starptautiskās normas, bet arī praktiskā realitāte, kas ir atainota ekspertes ziņojumā.

Eksperte atzīmē, ka Latvijā pastāv divi nopietni šķēršļi droša tiesnešu atlases procesa izveidei:

- 1) Patlaban nav nopietnas konkurences par tiesneša amatu, jo nav pietiekami daudz kvalificētu kandidātu, kas piesakās uz tiesnešu amatam;
- 2) Tiesnešu vidū pastāv augsta kadru mainīga, jo privātajās struktūrās atalgojums ir augstāks, un ir ierobežotas iespējas iegūt papildus algu. Vēl par papildus apgrūtinājumu būtu uzskatāms hroniski nepietiekamais finansējums tiesu varai, ja tas turpināsies, tādējādi ierobežojot iespējas īstenot un ieviest rekomendācijas, izveidojot drošu atlases procesu.

Savā sākotnējā ziņojumā es izvirzīju priekšplānā jautājumu, vai Tieslietu ministrijai vajadzētu paturēt administratīvo vadību procedūrās, kas pieņemtas tiesnešu darbā pieņemšanas, atlases, izmeklēšanas un karjeras attīstības īstenošanai. Šķiet, ka ne vietējā eksperte, ne arī darba grupas semināri nav pievērsušies šim jautājumam.

Lai gan tiesu administrācijas nošķiršana no izpildvaras atzara ir visvairāk izplatīta paraža tiesību valstīs, to arvien vairāk apsver arī civiltiesību valstīs, it īpaši tās, kas ir piedzīvojušas padomju okupāciju. Agrāk minētie atsaucēs avoti norāda uz neatkarīgas tiesu varas trūkumu, kā vienu no šķēršļiem Latvijas pievienošanās procesā Eiropas Savienībai, kā arī demokrātiskas valdības stabilitātei. Izpildvaru, it īpaši parlamentārā sistēmā, sabiedrība uzskata par politisku vienību ar tai piemītošajiem riskiem, kas ir raksturīgi politiskajai ietekmei lēmumu pieņemšanas procesā. Šī uztvere pazūd nobriedušās civiltiesiskās valstīs, kurās ir ilgstošas tradīcijas un uzticība neatkarīgai tiesu varai.

Nododot tiesnešu kandidātu meklēšanas, atlases un amatā iecelšanas procedūras no Tieslietu ministrijas Komisijas rokās Tiesu varas uzraudzībā, tas veicinās sabiedrības uztveri par tiesu varas neatkarību no politiskās ietekmes un partiju politikas. Atbildības uzticēšana tiesnešiem par šiem uzdevumiem tālāk nodrošinās vidi, kas rosina un atbalsta tiesu varas neatkarību un kvalitāti.

Līdztekus komentāriem par ekspertu rekomendācijām šeit sniegtas pamatrekomendācijas, kas balstītas uz Latvijas un starptautiskajām tiesību normām, kā arī uz manu izpratni par tiesu varas uztveri sabiedrības vidū Latvijā.

1. Atlases komisija

Atlases procesa panākumi būs atkarīgi ne tikai no faktiskajām procedūrām, kas tiks ieviestas, bet arī no tās komisijas godprātīguma un kompetences, kurai tiks deleģēta atbildība par tiesnešu amatu kandidātu meklēšanu, izpēti, intervēšanu un novērtēšanu. Savā sākotnējā ziņojumā es ieteicu modeli, kurā novērtējumu pēc nopelniem veic objektīva kandidātu izvirzīšanas komisija, kas novērtē personas, kas pieteikušās uz tiesnešu amatiem, nosūtot īsu kandidātu sarakstu varas iestādei, kas ieceļ tos amatā, un kurai tad nākas izvēlēties no šī saraksta. Vietējā eksperte piekrīt šai rekomendācijai un ierosina, lai balstīgo komisijas locekļu vidū būtu:

- visa Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija vai tās pārstāvji
- visa Disciplinārkolēģija vai tās pārstāvji
- Prokuratūras pārstāvis
- Advokatūras pārstāvis
- akadēmisko aprindu/mācībspēku pārstāvis
- Tieslietu ministrijas pārstāvis
- Psihologs

Vietējās ekspertes rekomendācijās nav ieteikuma iekļaut komisijas sastāvā personas, kas nav juridisko profesiju pārstāvji, ievērojot to, ka šim ieteikumam nav labvēlīga atbalsta tiesnešu vidū. Nejuridisku profesiju pārstāvju - nespeciālistu neiekļaušana komisijas sastāvā apdraudēs caurskatāmību, kas ir nepieciešama, lai uzlabotu uzticēšanos neatkarīgai tiesu varai Latvijā. Lai gan tā ir jauna ideja un acīmredzot neērta tiem, kas ir piedalījušies aptaujā, nespeciālistu iekļaušana komisijas sastāvā var tikt efektīvi izmantota, lai informētu sabiedrību par tiesu varas darbu un kompetenci.

1.1 Rekomendācija: Komisijā, kurai deleģēta atbildība par tiesnešu amatu kandidātu pieņemšanu, izpēti, intervēšanu un novērtēšanu ir jāietver personas, kas nav juridisko profesiju speciālisti.

Vietējās ekspertes rekomendācijas ietver virkni komiteju, kas veic atlases procesu, tai skaitā testēšanas prasību deleģēšanu Tiesnešu Kvalifikācijas kolēģijai. Vairāku struktūrvienību radīšana ar atšķirīgiem pienākumiem var radīt sajukumu un konfliktu atlases procesa administrēšanā, un tas nenodrošina pietiekamu atbildīgumu.

1.2 Rekomendācija: Viena komisija ir atbildīga par atlases, izskatīšanas, intervēšanas un novērtēšanas procesu, taču tā var deleģēt jebkuru no šiem uzdevumiem darba grupai, kuras vadība sastāv no komisijas locekļiem. Jebkura šāda deleģēšana var notikta vienīgi saskaņā ar rakstiskām vadlīnijām, kas ir redzamas un caurskatāmas juridiskajai profesijai un sabiedrībai.

Vietējā eksperte iesaka, ka komisijai ir jāstrādā bez atalgojuma, un jādarbojas periodiski. Ja atlases process tiek organizēts tādējādi, ka kandidāti, kas piesakās, tiek pieņemti divas reizes gadā, tad komisijas darbu var sašaurināt. Taču jāatceras, ka sākumā komisijai būs milzīgs darba apjoms, izveidojot procedūras un ieviešot procesu. Paļaušanās uz brīvprātīgajiem, kas veltīs pietiekami daudz laika, pūliņu un enerģijas šīs komisijas izveidei un ieviešanai, rada risku, ka citi apmaksāti profesionāli pienākumi tomēr ņems virsroku, un ka komisijas darba kvalitāte un ātrums tiks apdraudēti vai būs nepietiekami.

Vēl jo vairāk, daudzi no uzdevumiem, kurus būs jāuzņemas komisijai, ietver jaunas procedūras un modeļus, ar kuriem dalībnieki nav pazīstami. Lai nodrošinātu darba kvalitāti, tiek ieteikts pieņemt darbā uz pilnu slodzi ekspertu, kurš palīdzētu komisijai tās darbā.

Ir vairākas atsauces jau agrāk citētajos ekspertu ziņojumos un pantī, kas norāda, ka Latvijas tiesu varā atklātie trūkumi nepārprotami ir saistīti ar finansējuma trūkumu. Ja šī Komisija nesaņems pienācīgu finansējumu, tas apdraudēs tas spēju sekmīgi darboties, tādējādi arī nodarot kaitējumu tiesu varas publiskajam tēlam. Bez pienācīga finansējuma šīs darba grupas rekomendācijas nevajadzētu ieviest.

1.3 Rekomendācija: Pietiekams finansējums tiek nodrošināts gan algotajiem komisijas locekļiem par viņu laiku un pūliņiem, kā arī algotajam administratīvajam personālam viņu darba atbalstīšanai.

2. Darbā pieņemšana

Vietējā eksperte iesaka, ka lauku rajonos, kur nav pietiekami daudz kvalificētu kandidātu uz tiesnešu amatiem, no kuriem izvēlēties, kvalifikācijas standarti varētu tikt pielāgoti. Jebkura standartu pazemināšana vai atlases procedūru izmaiņas apdraudēs pēc šīm izmaiņām atlasīto tiesnešu ticamību. Būtu vēlams radīt stimulus kandidātiem šajos reģionos, tai skaitā atalgojuma, stipendiju pieaugumu vai kādas citas priekšrocības.

2.1 Rekomendācija: Lai uzlabotu tiesnešu kandidātu kvalitāti no reģioniem, kur, kā atzīts, ir nepietiekams skaits kvalificētu kandidātu, komisija pieņem rekomendācijas par stimuliem, kas rosinās pieteikties papildus kvalificētus kandidātus, nevis pazeminās vai izmainīs atlases standartus šiem reģioniem.

Eksperte arī norāda, ka ir nepietiekams finansējums, lai paziņotu visiem juristiem par potenciālajām vakancēm un atlases procesu. Tā kā kvalificētu kandidātu trūkums tiek minēts kā viens no šķēršļiem konkurētspējīgas atlases procesā, finansējuma paziņojumu nosūtīšanai ir jābūt prioritātei šo jauno procedūru iedibināšanas periodā. Komisijai ir jāuztic atbildība par paziņojumu izplatīšanu pēc iespējas plašāk, it īpaši tajos rajonos, no kuriem tiek saņemts ierobežots kandidātu iesniegumu skaits. Komisijai ir jābūt arī pietiekamam budžetam, lai nodrošinātu to, ka paziņojums par vakancēm aptver plašu personu loku, ieskaitot arī izmaksas, kas saistītas ar paša paziņojuma nosūtīšanu pa pastu.

2.2 Rekomendācija: Komisijai ir jāsaņem pietiekams finansējums, lai varētu izplatīt faktisko paziņojumu par tiesnešu amata vakancēm un atlases procesu visām juridisko profesiju aprindām.

3. Atlases process

Vietējā eksperte ir sniegusi apjomīgu sarakstu ar kvalifikāciju, kas būtu jāņem vērā intervijā/testā, kā arī iekļāvusi kopīgu vērtējuma procedūru un rekomendācijas vērtētāju standartizētu rakstisku komentāru noformēšanai.

3.1 Tiek ieteikts: Papildinājumi intervijai/ kvalifikācijas pārbaude ietver:
-spējas veikt pētījumus un rakstīt par tieslietu jautājumiem
-neatkarība no sabiedrības un politiskas ietekmes

Vietējā eksperte norāda, ka dažas personas var tikt atbrīvotas no intervijas/testa procesa. Šis process satur kvalifikāciju, par kuru nevar tikt veidots pieņēmums, balstoties uz izglītību vai pieredzi bez turpmākas padziļinātas iepazīšanās.

3.2 Rekomendācija. Visi tiesnešu amata kandidāti piedalās identiskās testa/intervijas procedūrās.

4. Jaunu tiesnešu iecelšana amatā

Vietējā eksperte iesaka, ka jaunajiem tiesnešu amatu kandidātiem jāpiedalās tiesnešu apmācību programmā un jāiziet stažēšanos pirms viņu faktiskās iecelšanas amatā. Šī rekomendācija rada potenciālu finansēšanas sajumam attiecībā uz to, kas segs izmaksas, un tas palielina finanšu noslodzi, jo ir nepieciešami mācību spēki, telpas, konsultācijas un materiāli daudziem cilvēkiem, kas gala rezultātā netiks iecelti tiesnešu amatos.

Reālo izmaksu novērtēšana būs grūta, un mācību maksas iekasēšana no neveiksmīgajiem kandidātiem rada pamatu nepatīkamām izjūtām. Neviens, kas nav izturējis konkursu, negribēs apmaksāt izmaksas, zinot, ka viņi no apmācības labumu neiegūs. Bez tam izglītība, kas tiek nodrošināta vienīgi amatā ieceltajiem tiesnešiem, rada iespējas veidot koleģiālas attiecības, kas pēc tam ilgs visu viņu karjeras laiku.

4.1 Rekomendācija: Vienīgi tās personas, kas ir atlasītas iecelšanai amatā, balstoties uz Komisijas rekomendāciju, piedalās tiesnešu izglītības programmā un stažēšanās programmās.

Ja tiek noteikts pārbaudes laiks amatā ieceltajiem tiesnešiem, tad ir jābūt viņu darbības novērtējuma procedūrai, vēlams, lai tā tiktu veikta katra pārbaudes perioda gada beigās.

4.2 Rekomendācija: Komisija pieņem ikgadēja tiesnešu darbības novērtējuma procedūru

amatā iecelta tiesneša pārbaudes laikam. (Skatīt: Nūnanas ziņojumu, Tiesnešu atlases, amatā iecelšanas un amatā paaugstināšanas kritēriji, 9. -10. lpp.)

5. Amatā paaugstināšanas procedūras

Amatā paaugstināšanas procedūrām arī ir jābūt caurskatāmām, ieskaitot paziņojumu par amatā paaugstināšanas iespējām, amatu aprakstiem, kas informē kandidātus par kvalifikāciju, kas tiks vērtēta, kā arī skaidri noteiktām procedūrām, kas ietver arī termiņus.

5.1 Rekomendācija: Komisija vajadzētu deleģēt atbildību par amatā paaugstināšanas procedūru izstrādi. Amatā paaugstināšanai vajadzētu noteikt minimālos nepārtrauktas izglītības standartus – 24 stundas gadā, neieskaitot orientāciju (ievadnodarbības). Komisija nosaka izglītības standartus un obligātās prasības.

6. Rekomendācijas attiecībā uz normatīvajiem aktiem:

1. Latvijas Republikas Likumā “Par tiesu varu”

Atbildības nodošana par pieņemšanu, izskatīšanu, novērtēšanu un jaunu tiesnešu amata kandidātu ieteikšanu, kā arī tiesnešu paaugstināšanu amatā no Tieslietu ministrijas Komisijai tiesu varas ietvaros nostiprina tiesu varas neatkarību un atbilst starptautiskajām normām. Ministrijas, akadēmisko aprindu, juridisko profesiju un arī sabiedrības iekļaušana komisijas sastāvā nodrošina caurskatāmību.

6.1 Rekomendācija: Iecelšanu amatā un paaugstināšanu amatā veic Komisija, un tam nav vajadzīga Tieslietu ministrijas rekomendācija vai kāda cita darbība, kā vien Tieslietu ministrijas pārstāvja klātbūtne komisijas sastāvā. (Skatīt: 33.; 52.; 54.1; 57.; 60.; 98.2.2; 107. pantu)

2. Tieslietu ministrijas nolikumā, kas apstiprināts ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 243 2003. gada 29. aprīlī:

6.2 Rekomendācija: Tieslietu ministrija piedalās tiesnešu amata kandidātu atlasē, piedaloties komisijas darbā.

6.3 Rekomendācija: Komisijai būtu jāizplata informācija par kandidātiem un tiesnešu amatu vakancēm.